

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobkyně: **V. S.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 6. 2014, č. j. MPSV-UM/2782/14/4S-LBK, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, ze dne 12. 7. 2018, č. j. 60 Ad 6/2018 – 14,

t a k t o :

- I.** Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, ze dne 12. 7. 2018, č. j. 60 Ad 6/2018 – 14, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II.** Odměna ustanovené advokátky Mgr. Olgy Daňkové za zastupování v řízení o kasační stížnosti **se určuje** částkou 2.600 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalobou ze dne 8. 6. 2018 se žalobkyně prostřednictvím opatrovníka u Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 6. 2014, č. j. MPSV-UM/2782/14/4S-LBK, kterým bylo k jejímu odvolání změněno rozhodnutí Úřadu práce – krajské pobočky v Liberci ze dne 14. 2. 2014 tak, že se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost) a byl jí přiznán příspěvek na péči ve výši 8 000 Kč měsíčně namísto 4 000 Kč měsíčně.

[2] V žalobě žalobkyně uvedla, že žalobu proti rozhodnutí žalovaného již dříve podala u nesprávného soudu - Obvodního soudu pro Prahu 2, č. j. 42 C 25/2017. V rámci řízení u obvodního soudu pak navrhla delegaci řízení ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci. Protože však není jisté, kdy bude řízení delegováno, podala z procesní opatrnosti žalobu znovu, již ke správnému soudu.

[3] Krajský soud si vyžádal spis vedený u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 42 C 25/2017 a z něj zjistil, že žalobkyně tomuto soudu podala žalobu zcela shodného obsahu proti témuž žalovanému správnímu orgánu, kterým napadala pro nesprávnost a nezákonnost stejné správní rozhodnutí, a to již dne 31. 1. 2017. Dále uvedl, že ve věci sp. zn. 42 C 25/2017 činí Obvodní soud pro Prahu 2 dosud procesní úkony, vede soudní řízení o této žalobě a řízení nebylo dosud pravomocně ukončeno.

[4] Na základě výše uvedeného uzavřel, že projednání žaloby, podané později ke krajskému soudu, vedené pod sp. zn. 60 Ad 6/2018, tak brání překážka soudního řízení dříve zahájeného u Obvodního soudu pro Prahu 2 vedeného pod sp. zn. 42 C 25/2017.

[5] Z uvedených důvodů tedy soud podanou žalobu odmítnul podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) pro překážku litispendence.

II. Kasační stížnost

[6] Proti usnesení krajského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) prostřednictvím svého opatrovníka kasační stížnost.

[7] Stěžovatelka nesouhlasí s hodnocením krajského soudu týkajícím se překážky litispendence. Uvádí, že dříve zahájené řízení nebylo zahájeno u příslušného soudu. Toto řízení je proto nicotné a bude nejspíše zastaveno. Nepředstavuje proto překážku dříve zahájeného řízení. Z důvodu procesní opatrnosti se stěžovatelka rozhodla uplatnit nárok již u správního soudu.

[8] Prostřednictvím ustanovené zástupkyně doplnila stěžovatelka kasační stížnost dne 14. 9. 2018 tak, že obvodní soud ve věci sp. zn. 42 C 25/2017 přes několik urgencí dosud o zahájeném řízení nerozhodl, ani věc nedelegoval k jinému soudu, čímž se stěžovatelka cítí být poškozena a považuje proto žalobu ke krajskému soudu za oprávněnou.

[9] V podání ze dne 3. 10. 2018 stěžovatelka uvedla, že usnesením Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 18. 9. 2018, č. j. 42 C 25/2017 - 91, bylo řízení v uvedené věci zastaveno. Obvodní soud v usnesení uvedl, že rozhodování dané věci nenáleží do pravomoci civilních soudů, nýbrž krajskému soudu rozhodujícímu ve správním soudnictví. Obvodní soud stěžovatelku poučil možnosti podat žalobu u příslušného správního soudu, ovšem bez uvedení lhůty, do které může opětovně žalobu podat. K tomuto podání přiložila stěžovatelka usnesení obvodního soudu o zastavení řízení a vyjádření místopředsedkyně obvodního soudu ve věci stížnosti na průtahy.

[10] Stěžovatelka se domnívá, že obvodní soud mohl a měl věc *ex lege* postoupit místně příslušnému krajskému soudu rozhodujícímu ve správním soudnictví a odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2013, sp. zn. 4 Ads 72/2013.

[11] Jelikož stěžovatelka nemůže předjímat rozhodnutí soudu o případné opětovně podané žalobě, trvá na projednání své kasační stížnosti. Stěžovatelka má za to, že se v jejím případě jednalo pouze o zdánlivou překážku litispendence, neboť obě zahájená řízení se odlišovala věcnou a místní příslušností soudu.

[12] Žádný se soudů při svém rozhodnutí navíc dosud nezohlednil, že stěžovatelka je osobou zranitelnou, zdravotně těžce hendikepovanou a proto je na místě poskytnout jí účinnou a především rychlou soudní ochranu. Prodlevy v rozhodování jdou výrazně k újmě stěžovatelky.

[13] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[15] Poté přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[16] Nejvyšší správní soud na úvod předesílá, že je mu z úřední činnosti známo, že poté, co obvodní soud zastavil řízení o stěžovatelčině žalobě, podala stěžovatelka na základě jeho poučení žalobu opětovně ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci. Krajský soud tuto žalobu usnesením ze dne 12. 11. 2018, č. j. 60 Ad 11/2018 - 29 odmítl pro opožděnost. Shledal, že žalobkyně podala správní žalobu ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí o zastavení řízení před civilním soudem podle § 72 odst. 3 s. ř. s., protože platí, že takto podaná žaloba byla podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení, tedy dnem 31. 1. 2017. Napadené rozhodnutí však bylo zmocněnci žalobkyně doručeno dne 20. 6. 2014 (osobním převzetím). Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno, žaloba tedy byla podána opožděně. Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka kasační stížnost zpochybňující možnost seznámení se s napadeným správním rozhodnutím, a tedy počátek běhu lhůty pro podání žaloby, která je nyní u Nejvyššího správního soudu vedena pod sp. zn. 3 Ads 165/2018, a dosud o ní nebylo rozhodnuto.

[17] Nynější kasační stížností napadeným usnesením krajského soudu byla odmítnuta žaloba stěžovatelky pro překážku litispendence, která měla spočívat v tom, že řízení o totožném předmětu (správním rozhodnutí) s totožnými účastníky je vedeno též u Obvodního soudu pro Prahu 2, rozhodujícího v občanském soudním řízení, u něhož bylo zahájeno dříve.

[18] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s právním hodnocením věci krajským soudem. K obdobné situaci se Nejvyšší správní soud vyjádřil v nedávném rozsudku ze dne 22. 11. 2018, č. j. 2 As 323/2018 - 13, v němž uvedl, že: „*O litispendenci jakožto negativní podmínce řízení ve smyslu § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze v případě dvou návrhů v téže právní věci mezi týmiž účastníky podaných u různých větví obecného soudnictví hovořit v pravém slova smyslu teprve tehdy, je-li vyjasněn právní osud toho z nich, jenž byl podán k té větví soudnictví, jež nemá pravomoc k jeho projednání, a to tak, že oba návrhy se „sejdou“ ve správním soudnictví.*“

[19] Jinými slovy, je-li totožný návrh podán jak u soudu rozhodujícího v občanském soudním řízení, tak u soudu rozhodujícího ve správním soudnictví, nemůže se ve vztahu k později podanému návrhu jednat o překážku litispendence. K rozhodnutí o věci má pravomoc (věcnou příslušnost) vždy pouze jeden z těchto soudů.

[20] Specifikem vztahu mezi řízením ve správním soudnictví a řízením podle občanského soudního řádu je, že v případech nedostatku pravomoci příslušné větve soudnictví si danou věc tyto větve soudnictví mezi sebou nepředávají postoupením věci, nýbrž zvláštní formou zastavení řízení (§ 104b zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu) či odmítnutí návrhu (§ 46 odst. 2 s. ř. s.), na niž může navázat podání nového návrhu ve správné soudní větví, a to se zachováním data podání návrhu podle data původního podání, ve vztahu k němuž bylo řízení zastaveno či návrh odmítnut (§ 82 odst. 3 o. s. ř., § 72 odst. 3 s. ř. s.).

[21] Z výše uvedeného plyne, že obvodní soud nebyl povinen, tak jak se domnívá stěžovatelka, věc postoupit věcně a místně příslušnému soudu. Obvodní soud postupoval

správně, když řízení zastavil a stěžovatelku poučil o možnosti podat žalobu u věcně příslušného soudu. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, na které stěžovatelka v kasační stížnosti odkazuje, se týkalo situace, kdy soud rozhodující v občanském soudním řízení nesprávně místo zastavení řízení žalobu postoupil správnímu soudu. Nejvyšší správní soud tehdy vyslovil, že účastníku řízení nemůže být kladen k tíži nesprávný procesní postup soudu, a za den podání žaloby je i v takovém případě nutno považovat den, kdy žaloba došla civilnímu soudu, nikoliv kdy byla postoupena soudu správnímu.

[22] Byla-li žaloba podána jak k civilnímu soudu, tak soudu správnímu, jeden z nich typicky vysloví, že k rozhodnutí ve věci nemá pravomoc a řízení zastaví či odmítne (viz výše). Pouze pokud bude na základě poučení soudu podána opětovně žaloba a tedy se sejdou takto v jedné větvi soudnictví dvě žaloby s týmiž účastníky v téže věci, je možno hovořit o litispendenci. Taková situace však v nyní projednávaném případě nenastala. Kasační stížnost je proto důvodná.

[23] Cílem negativních podmínek řízení překážky věci rozhodnuté a překážky litispendence (tedy již probíhajícího řízení v téže věci) je zajistit, aby o téže věci nebylo věcně příslušným soudem jednáno a rozhodováno vícekrát.

[24] Vzhledem k tomu, že žalobu podanou po zastavení řízení civilním soudem krajský soud odmítl pro opožděnost, nenastane překážka litispendence ani po zrušení usnesení napadeného touto kasační stížností. Bude zde však existovat překážka věci rozhodnuté (odmítnuté žaloby v téže věci pro opožděnost), tedy důvod pro odmítnutí žaloby dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud však neshledal důvody pro postup, aby podanou žalobu sám odmítl dle § 110 odst. 1 věta první za středníkem s. ř. s., neboť v době rozhodování krajského soudu tento důvod ještě nebyl dán.

[25] Vzhledem k tomu, že žalobu, kterou stěžovatelka podala po zastavení řízení obvodním soudem a kterou je nutno považovat za časově předcházející žalobě podané dne 8. 6. 2018, odmítl krajský soud pro opožděnost, přičemž zákonností tohoto odmítnutí se bude Nejvyšší správní soud zabývat ve věci sp. zn. 3 Ads 165/2018, nepovažoval Nejvyšší správní soud za vhodné vyjadřovat se k otázce včasnosti později podané žaloby a případně nahrazovat rozhodnutí krajského soudu jiným důvodem pro odmítnutí žaloby.

IV. Závěr a náklady řízení

[26] Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost je důvodná. Napadené usnesení Ústí nad Labem, pobočka Liberec, ze dne 12. 7. 2018, č. j. 60 Ad 6/2018 - 14, proto podle § 110 odst. 1, věty první, s. ř. s. zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

[27] Právním názorem vysloveným v tomto rozsudku je krajský soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán. Podle § 110 odst. 3 věty první s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

[28] Závěrem Nejvyšší správní soud upozorňuje, že dle usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 6. 2018, č. j. 8 As 167/2017 - 58, zastoupení advokátem, kterého Nejvyšší správní soud ustanovil pro řízení o kasační stížnosti, je omezeno jen na řízení před Nejvyšším správním soudem. V dalším řízení před krajským soudem, bylo-li jeho rozhodnutí Nejvyšším správním soudem zrušeno a věc mu vrácena (jako v nynějším případě), takové zastoupení netrvá (§ 35 odst. 9 s. ř. s.).

[29] Nejvyšší správní soud ustanovil stěžovatelce usnesením ze dne 29. 8. 2018 jako zástupce advokátku Mgr. Olgu Daňkovou. Hotové výdaje a odměnu za zastupování v takovém případě hradí stát (§ 35 odst. 9 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Podle § 7 a § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996

Sb., s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. b) a d) citované vyhlášky náleží advokátce odměna za dva úkony právní služby (převzetí věci a doplnění kasační stížnosti) v částce 2 x 1.000 Kč, a podle § 13 odst. 4 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 2 x 300 Kč. Celková výše odměny ustanovené zástupkyně proto činí 2.600 Kč, částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. února 2019

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu